CZĘŚĆ XIX. № 6. ROK 10. (1839.)

TYGODNIK PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adresem: do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, lub do xięgarni Gräfe; w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego i w Biurze informacyjnem; w Wilnie w xięgarni Zawadzkiego; nadto we wszystkich Pocztowych w kraju urzędach.

Cena *Roczna*: w Rossyi s pocztą a w stolicy, z noszeniem do mieszkań, 50 r. ass. *Półroczna*, 25 r. ass. Bez poczty, dla odbierających w xięgarni Gräffe: *Roczna*, 45 r. ass. *Półroczna*, 25 r. ass. Dla Królestwa Polskiego: *Roczna*, 53 r. ass. *Półroczna*, 28 r. ass.

WTOREK, 20 Stycznia. / 1 Lutego.

Wiadomości krajowe.

Petersburg $\frac{19}{31}$ *Stycznia.*

NOWINY DWORU.

W przeszłą Sobotę, 14 b. m. Dwór Cesarski przywdział żałobę na dni ośm, s powodu śmierci J. K. W. Xiężny *Maryi Wirtemberskiej.*

W niedzielę, hrabina Rossi, małżonka posła nadzwyczajnego i ministra pełnomocnego Króla Jmci Sardyńskiego, miała zaszczyt być przyjętą przez N. Cesarzowę Jejmość, a potém przez J. C. W. W. Xiężniczkę Maryą, we własnym J. C. Mości pałacu.

— Przez Ukazy Cesarskie do Kantoru Dworu z dnia 31 Grudnia, mianowani: Szambellanem, naczelnik oddziału kancellaryi Komitetu Ministrów, Radzca Stanu Otto *Gribko;* Kamerjunkrami: urzędnicy do szczególnych poleceń: przy Ministerstwie Skarbu, Assesor Kol. *Swistunow* i przy Departamencie Pocztowym, Radzca honor. *Siemiczew* — z d. 1 b. m. mianowane Frejlinami N. Cesarzowej panny: hrabianka Zofija *Wielhorska* i Alexandra *Gonczarew.*

— Przez Ukazy Cesarskie do Rządząc. Senatu, z d. 20 Grudnia, Rzeczyw. Radzca Stanu Mikołaj *Suszkow*, mianowany Sprawującym obowiązki Mińskiego Cywilnego Gubernatora. — 21 tegoż m., Sekretarz Stanu xiążę *Golicyn*, mianowany Członkiem Kommisyi Prósb. — 23 tegoż m., zaliczony do Min. Spraw Wewn., Rz. R. St. *Zwieginców*, na własną prośbę otrzymuje zupełne uwolnienie od służby. — 25 tegoż m., Cywilny Gubernator Kostromski, Rz. R. Stanu *Prikłoński*, z roskazu Cesarskiego uwolniony zostaje od służby, a na jego miejsce przeniesiony Cywilny Gubernator Czernihowski, Radzca Tajny *Żukowski.* — 30 tegoż m., zostający bez miejsca, Radzca Dworu *Kowalewski*, mianowany Vice-Gubernatorem Jarosławskim. — 1 b. m., Pomocnik Sekretarza Stanu w Radzie Państwa, Radzca Stanu *Szkłarewicz*, mianowany Członkiem Rady Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

— Na przedstawienie Rady orderu Św. Anny, Ukazem Cesarskim z dnia 30 Grudnia z. r., mianowani, w liczbie innych, kawalerami tego orderu 3 klassy: *za wysługę ustanowionych zakresów w urzędach od wyboru szlachty*, Deputat Kijowskiego Szlacheckiego Zgromadzenia, Radzca honor. Jan *Ruszkowski*, były Marszałek powiatowy Mohylewski Sekretarz gub. Mikołaj *Korolko;* niemający rang: Marszałek pow. Kowelski Konstanty *Janiszewski*, były Prezes Sądu granicznego Prużańskiego Wincenty *Trembicki* i były Prezes Komitetu, ustanowionego dla obmyślenia środków ku ulepszeniu stanu miasta Prużany, Jan *Kraszewski.* — Tegoż orderu i klassy, *tegoż dnia*, w liczbie innych, właściciel Witebskiej wolnej apteki i członek Witebskiego Komitetu więzień, 10 klassy Bohdan *Binder*, w nagrodę za rozmaite ofiary dla ubogich i opiekowanie się dziećmi nieletniemi zmarłego operatora Zeidlera, których majątek, wartujący do 20,000 rubli, jego staraniem pomnożony został przeszło do 25,000 rubli, i obywatel gub. Witebskiej, pow. Lepelskiego, Registrator Kolleg. Maciej *Lubieński*, za dobre urządzenie czterech majątków których był kuratorem, a w tej liczbie własności nieletnich *Szymańskich*, na których wychowanie i interesa użył własnych 25,000 rubli bezpowrotnie.

Ukazy Rządzącego Senatu.

S 1 Departamentu.

1) *17 Grudnia.* Z ogłoszeniem Ustawy Komisyi Prowiantskiej polowej korpusu oddzielnego Orenburskiego.

2) *20 tegoż m.* O porządku dostarczania przez furmanów (ямщики) koni na stacye pocztowe.

3) *21 tegoż m.* O nadaniu uczniom gymnazyj w gubernii Taurykiej i obwodzie Bessarabskim prawa do otrzymania rangi 14 klassy przy wejściu do służby.

4) *tegoż dnia.* O sposobie znoszenia niepodobnych do uzyskania zaległości dochodów miejskich.

5) *22 tegoż m.* O sposobie w jakim mają być przedstawiani do pensyi urzędnicy otrzymujący gaże z dochodów miejskich.

6) *tegoż dnia.* O pozwoleniu kozakom małorosyjskim przechodzić do innych klass ludności podatkującej.

7) *tegoż dnia.* (z ogóln. zgrom. Departamentów: 4go, 5go, i granicznego.) O nieprzyjmowaniu na przyszłość do służby kollegialnego Sekretarza *Adamowicza.*

8) *tegoż dnia.* (s 1 Dep.) O utrzymywaniu w pensyi przy Lyceum Ryszeljewskiém jeszcze siedmiu pensyonaryuszów skarbowych.

9.) *tegoż dnia.* (z ogóln. zgrom. Depart. Moskiewskich.) Z rozwiązaniem pytania: czy należy kozaków wojska Dońskiego skazywać za występki na oddanie do służby wojskowej.

S 1 Departamentu.

10) *tegoż dnia.* O zmniejszeniu liczby modrzewiów wycinanych z lasów skarbowych na wywarzanie soli w powiecie Czerdyńskim w gubernii Permskiej.

11) *tegoż dnia.* Z ogłoszeniem następnego Cesarskiego Ukazu z d. 25 Listopada, danego Rządz. Senatowi: «Stosownie do przedstawienia Jenerał Gubernatora Zachodniej Syberyi, Głowny zarząd Zachodniej Syberyi przeniesiony zostaje s Tobolska do Omska. Rządzący Senat nie omieszka ku wykonaniu niniejszego uczynić stosowne rozporządzenie.»

12) *tegoż dnia.* Z ogłoszeniem ustawy o Jarosławskiej kompanii aresztantów cywilnych.

13) *23 tegoż m.* (z Heroldyi.) Z zaleceniem wszystkim władzom iżby donosiły niezwłocznie Senatowi o nagrodach otrzymanych przez urzędników, którzy temuż Senatowi byli przedstawieni dla podniesienia do wyższych rang.

14) *tegoż dnia.* (z ogóln. zgrom. trzech pierwszych Departamen.) Z ogłoszeniem następnego zdania Rady Państwa, zatwierdzonego przez N. Cesarza w d. 14 Listopada z. r. «Rada Państwa, i t. d. *uchwaliła:* we względzie tych osób stanu szlacheckiego i urzędników, w których posiadaniu niniejsze prawo zastanie sklepy i kramy w bazarach, rzędach, na targach i rynkach, tudzież w domach gdzie kramy są uszykowane w linije, postanowić, iżby ci posiadacze albo zapisali się do 3 gildyi kupieckiej, albo, jeżeli tego sobie nie życzą, aby sprzedali swe kramy tym którzy do trzymania ich mają prawo, a to: znajdujący się na miejscu, w ciągu sześciu miesięcy; a nieobecni, w ciągu roku od ogłoszenia niniejszego. Nie sprzedane w oznaczonych zakresach kramy, zabrane będą na rzecz miast, bez żadnego dla właścicieli wynagrodzenia.»

15) *27 tegoż m.* (s 1 oddziału 5 Depart.) O pojaśnieniu 308 artyk. Układu Praw Tomu XI, o prawie handlarzy niższego rzędu do disconto wexlów.

16) *tegoż dnia.* (s 1 Dep.) O cenach na przedaż soli skarbowej w roku 1839.

17) *tegoż dnia.* (s tegoż Dep.) O sposobie wydawania z izb skarbowych i kass powiatowych pieniędzy na drobne wydatki w wydziale wojskowym.

18) *28 tegoż m.* (z ogóln. Zgrom. 3 pierwszych Dep.) O sposobie oceniania gruntów nieosiadłych, zastawianych w Urzędach Powszechnej Opieki.

19) *29 tegoż m.* (s tegoż ogóln. Zgrom.) Iżby do władz zdających rachunki Kontroli Państwa, nie były do tych rachunków przysyłane kopije wyrachowań i dodatkowych assygnowań, już przesłanych.

S 1 Departamentu.

20) *tegoż dnia.* Z zaleceniem Izbom Sądu cywilnego w gubernijach zachodnich, iżby w świadectwach, dawanych dla zastawienia w Bankach, o swobodności majątków obywatelskich, na których oparte są funduszowe czyli pojezuitskie kapitały, oznaczały je wyraźnie, nazywając pojezuitskiemi, albo należącemi do funduszu edukacyjnego i zostającemi w wiedzy 2 Departamentu Ministerstwa Dóbr Państwa.

21) *tegoż dnia.* Z zaleceniem Rządom Gubernijalnym iżby trzymały się ściśle prawa względem wycinania drzew w lasach skarbowych przez wojskowych, rang nieoficerskich.

22) *tegoż dnia.* O naganie danej byłemu Cywilnemu Gubernatorowi Kałuzskiemu, Jenerał.majorowi *Bibikow* i o uzyskaniu od niego winy pieniężnej s powodu sprawy dziewczyny, poddanej P. Beka, Awdotii Kozmin.

23) *30 tegoż m.* Z ogłoszeniem następnego zdania Rady Państwa, zatw. przez N. Pana w d. 27 Listopada z. r. «Rada Państwa w Departamencie Praw i na Zgromadzeniu ogólném, roztrząsnąwszy przedstawienie Ministra Spraw Wewn. o sposobie w jaki mają być karani żydzi, namawiający swoich spółwierców, zostających w służbie wojskowej, do uchylania się od niej lub im ku temu dopomagający, i znajdując w tém przedstawieniu środek, stosowny do miejscowych okoliczności, ku powściągnieniu żydów od takiego przestępstwa, które, jak władze miejscowe donoszą, staje się pomiędzy nimi częstém, *uchwaliła:* w uzupełnieniu Układu Praw, Tomu VI, annexu do artyk. 12 Ustawy Rekrutskiej punktu 78 i Tomu XV Układu Praw Kryminalnych artyk. 415, postanowić co następuje: 1) Żydzi namawiający żydów do dezercyi lub dopomagający im do ukrywania się, mają być sami oddawani na rekrutów z rozrządzenia Rządów Gubernijalnych; a to, bez wyroku sądowego, jeżeli zajdzie własne przyznanie się winnych, lub jasne prawem wymagane dowody. W razie przeciwnym Rząd Gubernijalny na mocy 326 artyk. urządzenia gubernij (Tom II Układu Praw) oddaje sprawę właściwemu sądowi. — 2) Takiemuż sądowemu rozbiorowi mają być poddane sprawy i wtedy, kiedy, przestępca, żyd, s powodu niezdatności do służby wojskowej, będzie ulegał, na zasadzie praw ogólnych, w miarę winy, zesłaniu na Syberyą na osiedlenie, lub do ciężkich robot.

24) *tegoż dnia.* O uwolnieniu od powinności rekrutskiej synów jedynaków żołnierzy, urodzonych jeszcze przed wzięciem ojców w rekruty.

25) *5 Stycznia.* (s 1 Depart.) Z ogłoszeniem następnego Zdania Rady Państwa zatw. w d. 23 Listopada z. r. «Rada Państwa, i t. d. po roztrząśnieniu przedstawienia Mi-

nistra Spraw Wewn., o wyznaczeniu kwaternych pieniędzy urzędnikom wydziału cywilnego, odkomenderowanym z miejsc służby w interesie rządowym, *uchwaliła:* w uzupełnieniu annexu do artyk. 538 Układu Ustaw służby cywilnej, (Tom III) pozwolić Ministrom i Głównozarządzającym oddzielnemi wydziałami izby przy wyznaczaniu dla podkomendnych im urzędników pieniędzy na żywność (суточныя деньги) prawem przepisanych, wyznaczać nadto ilość równą połowie takowych, na najem pomieszkania w miejscach tymczasowego ich pobytu, stosując się zresztą do ogólnych w tym względzie prawideł.

26) *tegoż dnia.* (z ogóln. Zgrom. 3 pierwszych Depart.) Z rozwiązaniem pytania: jakie urzędy i na jakiej zasadzie mają oceniać wysokość najmu zakładów handlowych.

27) *tegoż dnia.* (s 1 Depart.) O podwyższeniu akcyzy od przywozu dla przedaży do kraju zakaukazkiego wódek Kizlarskich z winogron i wódek i spirytusów zbożowych.

28) *tegoż dnia.* (z ogóln. Zgrom. 3 pierwszych Dep.) O winach pieniężnych za ukrywanie dzieci żołnierskich.

29) *7 tegoż m.* Z ogłoszeniem Ustawy o utrzymywaniu w zakładach naukowych gubernij zachodnich jako pensyonaryuszów, dzieci szlachty niedostatniej i urzędników.

Wyciąg z Ustawy kass depozytowej, wdowiej i pożyczkowej CESARSKIEGO *domu podrzutków.*

(Ciąg dalszy.)

Od summ rospożyczanych pobiera się oprócz 4 procentów jeszcze piąty jako ofiara i dochod domu podrzutków, przeznaczony na utrzymanie zakładów Radom Opiekuńczym podległych. — Dłużnicy płacą monetą w jakiej pożyczki były im wydane. Mogą części kapitału i cały kapitał wypłacić przed nadejściem terminów. Jeśli dłużnik oprócz terminowych wypłat wniesie część kapitału, w objawieniu powinien wyrazić czy to czyni dla skrócenia terminu pożyczki, albo dla zmniejszenia wypłat terminowych. W miarę spłaty kapitału na terminach lub przed terminem, Rada na prósby dłużników, uwalnia od zastawy stosowną część majątku, ile to się daje uskutecznić całemi wsiami; a z większych wsi schedami najmniej sto dusz wynoszącemi, ale tak, iż jeśli po uwolnieniu z większej wsi zostanie w zastawie mniej niż 200 dnsz, scheda taka nie może być oswobodzoną, chyba w całości. Mogą również dłużnicy, wnosząc należną zapłatę, oswobadzać od zastawy pewną liczbę dusz, bez ziemi, dla dania im wolności, dla oddania w darze, lub przesiedlenia. Po spłacie całego długu oryginalne świadectwo o majątku albo się zwraca na żądanie dłużników, albo odsyła się do Izby Cywilnej dla przekassowania. Zarazem czynią się ogłoszenia o zdjęciu aresztu. — Żeby dłużnicy mieli czas poprawić się daje się im do czterech miesięcy po terminie ulga. Jeśli w tym czasie dłużnik wniesie przynajmniej trzecią część przypadającej na ten termin wypłaty, dodają się drugie cztery miesiące ulgi; jeżeli w ciągu tych czterech miesięcy wniesie znowu trzecią część niedoboru, daje się przedłużenie jeszcze do czterech miesięcy, w ciągu których dłużnik powinien zapłacić niechybnie cały dług pozostały do uchybionego terminu. — § 78 — 83. Jeżeli dłużnik w ciągu 4-miesięcznych terminów ulgi nie wypłaci należnych zaległości, a w ostatnich czterech miesiącach całej reszty, Rada Opiekuńcza udaje się do gubernialnego Rządu gubernii w której leżą zastawione dobra i żąda niezwłocznego wyexekwowania długu, a w razie niawypłaty, wzięcia tych dóbr w zarząd opiekuńczy, ściągnienia dochodów i sporządzenia inwentarza (опись). Inwentarz można zaskarżać w Rządzie Gubernialnym, który go zatwierdził. Rada Opiekuńcza nie wdaje się w żadne s tego powodu spory. — § 84 — 103. We cztery miesiące po wysłanej odezwie o uzyskaniu zaległości, jeśli ta opłaconą nie będzie, podają się do gazet ogłoszenia o mającej nastąpić w Radzie przedaży majątku. Dalej ogłaszają się termina targu i przetargu (торга и переторжки.) Dający największą cenę na targu wnosi na zadatek $\frac{1}{10}$ postąpionej summy. Jeżeli na przetargu nie znajdą się tacy, którzyby chcieli podnieść cenę, przedaż potwierdza się na korzyść tego, kto dał największą summę na targu, z warunkiem aby nabywca w ciągu dwóch tygodni zapłacił resztę: w przeciwnym razie, lub jeśli nabywca od kupna odstąpi, zadatek zatrzymuje się na rzecz Domu Podrzutków. Jeśli zaś na przetargu kto inny wyższą postąpi cenę, zadatek zwraca się pierwszemu nabywcy. — Do godziny 12ej w dzień licytacyi dłużnik może jeszcze wnieść snmmę zaległą i przez to wstrzymać przedaż. — Jeżeli summa postąpiona za majątek przewyższa na duszę popisową 75 rublami summę, jaka podług szeregu gubernii w której dobra leżą, przypada na pożyczkę podług liczby dusz, nabywcy wolno jest zostawić majątek znowu w zastawie podług prawideł o 26 lub 37 letnich pożyczkach, dopłaciwszy tylko to, co się wyżej nad tę summę będzie należało. Jeżeli zaś cena licytacyjna nie przewyższa 75 rublami na każdą duszę summy podług szeregów gubernii na pożyczki przepisanej, wolno jest po spłaceniu zaległości, dług pozostały przekazać na nabywcę, na tyle czasu, ile zostaje całych lat tej pożyczki, za którą majątek ulega odpowiedzialności. — S pieniędzy za przedany majątek zaspakaja się naprzod cały dług kassie depozytowej s procentami i sztrafem, potem wytrąca się po 4 kop. od rubla licytacyjnych pieniędzy (аукціонныхъ) s summy na licytacyi postąpionej, i koszt ogłoszeń: pozostałość oddaje się dłużnikowi lub jego spadkobiercom. § 104 — 112. Jeżeli dłużnik złożywszy świadectwo zastawi nie cały majątek a zechce mieć kopiją świadectwa, kopija takowa wydaje się z napisem: ile dusz, w jakich wsiach, za jaką summę zastawiono w kassie depozytowej. Również dają się dłużnikom kopije świadectw na zastawione dobra, dla oddania tychże dóbr na kaucye po 50 r. na każdą duszę popisową: w dzierżawach trunkowych, w dostarczeniach sukna dla wojska, w dostarczeniach soli, w dostarczeniach do osad wojennych, z zastrzeżeniem iż w razie niewypłatności kassie depozytowej, lub urzędom kontraktującym

dobra zastawione przedają się drogą licytacyi w kassie depozytowej, i s summy otrzymanej zaspakaja się naprzod dług kassy depozytowej, a reszta obraca się na zastąpienie braku w dostawach. Dane kopije świadectw powinny być zwrócone Radzie Opiekuńczej przy wypłacie całego długu, gdyż inaczej świadectwa oryginalne nie oddają się dłużnikowi i majątek nie uwalnia się od aresztu. § 113—118. Jeżeli zamiast kopii świadectwa dla zastawienia tegoż majątku w podradach, dłużnik zechce wziąść oprócz zwyczajnej ilości jeszcze naddatkowe 5 rubli na duszę, w takim razie powinien, oprócz świadectwa Izby cywilnej, złożyć jeszcze opisanie majątku podług szczególnej formy sporządzone i poświadczone przez Marszałka powiatowego, dwóch szlachty sąsiadów, Marszałka gubernialnego i Cywilnego Gubernatora. Rada, jeżeli uzna majątek za dostateczny, wydaje dodatkowe pieniądze s takimże terminem na jaki dana była główna pożyczka, s takimże roskładem wypłat i z wzięciem należnego premium. — Dodatkowa pożyczka wydaje się i takim dłużnikom, których majątki nie tylko już uległy inwentacyi, ale nawet zostały na przedaż wystawione, jeżeli tylko pożyczka mnże być uskuteczniona przed licytacyą i jeśli summa mająca być wydaną, okaże się wystarczającą do poprawienia nieregularności w głównej pożyczce. — Dłużnicy którzy zaciągnęli pożyczkę w srebrze i obywatele gubernij Białoruskich, którzy przezastawili swoje majątki na nowy termin za dawnemi świadectwami, nie wyłączywszy umarłych, nie mają prawa brać kopij ze świadectw, ani korzystać z dodatkowej pożyczki. — § 119 — 124. Szczegółowe prawidła urządzają roskład długu na części, w razie, gdyby majątek zastawiony ulegał działowi. — Przedaż dóbr zastawionych może być dokonana jedynie po otrzymaném zezwoleniu Rady Opiekuńczej. — § 125 — 133. Kassa depozytowa wydaje pożyczki pod zastaw biletów Kommisyi Umorzenia długów Państwa na lat ośm, za opłatą przez lat trzy samych procentów, a przez ostatnie lat pięć po $\frac{1}{5}$ kapitału i procentów z góry od pozostałej części długu. Pod zastaw tych biletów wydaje się w monecie na jaką są wystawione bilety, $\frac{2}{3}$ nazywalnej ich wartości. W razie niewypłatności dłużnika za nadejsciem terminu opłaty $\frac{1}{5}$ kapitału, kassa depozytowa może przedać stosowną ilość zastawionych biletów za cenę giełdową. Pożyczki na obligi Ministerstw i innych władz, wydają się jedynie na mocy Ukazów Monarszych, określających i warunki samej pożyczki.

(d. c. p.)

Wiadomości zagraniczne.

Londyn 15 Stycznia. Piszą s Chatham s powodu zaciągu rekrutów: «przybyło tu ostatnimi dniami 1,400 nowozaciężnych; z nich w Grudniu było już 400 zapisanych; to jest więcej niż bywa w ciągu jednego miesiąca nawet w czasie wojny. Codzień do tego miasta przybywają nowi rekruci, i jest ich teraz 1,700, licząc żołnierzy morskich, saperów i artyllerzystów. Rekruci kompanii Wschodnio-Indyjskiej nie są tak liczni jak pułków linijowych. Po wszystkich wydziałach największa panuje czynność. Wielu tych młodych ludzi zaciągnęło się z nędzy, nie mogąc się wyżywić przy teraźniejszej drożyznie chleba w okręgach rolniczych; do tego przyłożyło się jeszcze nowe urządzenie, podług którego wzrost wymagany zmniejszony jest o pół cala.

— Wiadomo już teraz s pewnością że parlament zbierze się na 5 Lutego.

— Lord Castlemaine utracił życie szczególnym sposobem w czasie ostatniej burzy. Chciał on zamknąć okno w swoim sypialnym pokoju, które wiatr był otworzył; ale w tej chwili uragan s taką gwałtownością w nie uderzył, że lord odepchnięty padł na wznak na podłogę i zabił się na miejscu.

— W jedném miasteczku na prowincyi, na zgromadzeniu radykalistów, pewny mowca taki wzbudził zapał, że lud postanowił wyprządz konie i odwieść go w tryumfie do domu. Od tego czasu mowca nie zobaczył się już s parą przepysznych koni, któremi był przyjechał. Pokazało się że ten zapał i tryumf był wymysłem zręcznych filutów, którzy użyli tego środka, dla dostania koni, które oddawna już im się były podobały.

— Podług listów z Vera Cruz, poźniejszych od wzięcia przez francuzów twierdzy S. Jean d'Ulloa, bo z d. 29 Września, ugoda zawarta s francuzami przez jen. Rimon nie została zatwierdzona przez jen. Santana.

— Odebrano s Kanton wiadomości po 26 Sierpnia. Admirał angielski sir Maitland otrzymał zupełne zadośćuczynienie od najwyższego admirała Chińskiego za wystrzał działowy, skierowany na okręt «Bombay.» Potém admirał wrócił na swoje stanowisko w zatoce Tangkou.

— Przerażające są wiadomości o szkodach zrządzonych przez burzę, która 6 b. m. panowała w Irlandyi. Około 50 domów zostały zniesione w Athlone. Miasto Loughrea prawie całkiem zniszczone jest przez pożar: zgorzało siedmdziesiąt domów, a sto uragan wywrócił. W Moate też zgorzało 70 domostw. Ani jedno drzewo nie pozostało na pniu w dobrach hrabi Clancarty. W Maryborough klęska okropne też zrządziła szkody; Carlow i Newry wiele ucierpiały.

— W gazecie «Standard» piszą: «Okropna bnrza którąśmy wytrzymali, dowiodła widocznie pożyteczności żeglugi parowej na zburzonem morzu. Parowe statki nie tylko skutecznie się opierają burzy, ale nadto dają się zastosować do ratowania ginących, w sposób znacznie zmniejszający klęski okrętobicia. Przeszło stu naszych ziomków, uratowanych w Liverpool przez odważnego kapitana Eccles i majtków okrętu parowego «Victoria», byliby niechybnie zginęli bez tej pomocy, której im udzieliła żegluga parowa.»

— Cena zboża jest bardzo wysoka. Ostatnimi dniami kwarter pszenicy kosztował 80 szylingów, 2 denary. W sześciu ostatnich tygodniach średnia cena tego zboża wynosiła 72 szyl. 3 den. Skargi ludu wzmagają się w stosunku powiększania się ceny.

Paryż 16 Stycznia. Posiedzenie Izby deputowanych 12 b. m. było całkowicie zajęte rozprawami o opuszczeniu Ankony przez wojska francuskie. Paragraf projektu adresu odpowiedzi na mowę Królewską był następnej treści: «Oznajmujesz nam, N. Panie, że wskutek zobowiązań wzglę-«dem Stolicy Apostolskiej, wojska nasze opuściły Ankonę. «Jużeśmy dali mocne dowody naszego dla traktatów posza-«nowania; ubolewamy wszakże że to odwołanie wojsk nie «zostało dokonane w okolicznościach bardziej stosownych «i obok rękojmi, które powinnyby były być zawarowane «przez politykę rozumną i przezorną.»

PP. de Jussieu, Debelleyme i de la Pensonnière, składający mniejszość kommisyi, mianowanej do redakcyi adresu, przedstawili poprawę następnego brzmienia: «Oznajmu-«jesz nam, N. Panie, że wojska Austryackie opuściły Ro-«manią i że nasze wyszły z Ankony. Francya, przyśpie-«szywszy swoją obecnością trwanie obcego wdania się w «Stanach Papieskich, których niepodległość w tak wysokim «stopniu nas obchodzi, dała nowy dowód uszanowania dla «traktatów, i uczciwości, jaka przystoi wielkiemu narodowi.»

Przeciw tej poprawie mówił P. Duchâtel, (dawny minister Skarbu) przywodząc argumenta, które już przedtém izba słyszała. P. Lefebvre bronił poprawy. Po nim mówił hrabia Molé z wielkim skutkiem. Przeczytał izbie mnóstwo dokumentów, dowodzących, że gabinety z d. 13 Marca i 11 Października były zupełnie tego samego co i obecny zdania, wrględem opuszczenia Ankony.

Posiedzenie 14 b. m. zajęte też było rosprawami nad paragrafem adresu tyczącym się Ankony. Poprawa na korzyść ministrów podana przez PP. Jussieu, Debelleyme i de la Pensonnière została przyjęta większością 228 głosów przeciw 199.

Na posiedzeniu 15go ministrowie też otrzymali górę, gdyż § tyczący się spraw szwajcarskich, a im nieprzyjaźny, został odrzucony większością 221 głosów przeciw 208.

Na pos. 16-go Izba prawie bezsprzecznie przyjęła §§ projektu adresu względem interesów Hiszpańskich i Meksykańskich, i zajęła się rosprawami o drugiej części paragrafu poprawy P. Amilhau.

NOWINY Z HISZPANII.

Madryt 8 Stycznia. Surowe rozkazy posłane zostały od Rządu w celu zniesienia wszystkich tak nazwanych *junt odwetu i rządu* po prowincyach, lecz wątpią czy te roskazy będą usłuchane.

— Listy z nad granic Hiszpańskich, donoszą o bitwie, która miała miejsce pod Ampuero, między wojskami jenerała christinos Castanedo i karlistami. Jenerał posłał był kilka kolumn dla opanowania warowni San-Roque i te były napadnięte przez karlistów. Christinosy zostali na głowę pobici; strata ich szacowana jest na 700 ludzi. Strata karlistów jest w porownaniu małoznaczna.

Bruxella 16 Stycznia. Interesa banku Belgijskiego wróciły do zwykłego regularnego biegu, i spodziewają się że przesilenie handlowe, sprawione przez zawieszenie wypłat tego banku, już przeszło.

Hanower 8 Stycznia. Zgromadzenie stanów powszechnych odroczone od 27 Czerwca, zwołane zostało wyrokiem Królewskim na 15 Lutego.

(Gaz. Senat. Journ. de S. Pt. Gaz. Pet. Psz. Półn.)

Rzeczy krajowe.

Zamek i Starostwo Kobryńskie w r. 1597.

Zdawało się nam ciekawém wyjąć opis starego zamku Kobryńskiego i niektóre szczegóły o samem starostwie, z dawnego inwentarza dla pokazania jaki był stan zamków wśrodku spokojnym kraju leżących, jakie ich opatrzenie, a nareście jaki zarząd i dochody ze starostw być mogły. Opis następujący zasadza się na inwentarzu z r. 1597 zrobionym przez kommissarzy królewskich na rewizyą wysłanych: PP. Malchera Rajskiego, Daniela Domarackiego, i Jarosza Zwierza, podstarościego Brzeskiego.

Zamek jak dziś jeszcze z miejsca widać, wedle powszechnego zwyczaju składał się z górnego i dolnego, w których średzinie mieściło się dużo pomniejszych budowli. Oba zamki otaczały wały, parkany dranicami kryte i wiele wieżyczek drewnianych, większych i mniejszych.

Wchodząc mostem na rzece Kobryńce położonym, przechodziło się zaraz Bramę, opatrzoną we wrota i furtę dla pieszych, na dole w bramie było kilka komor, nad nią górne mieszkania z gankiem, w sieniach wszędzie dla wojska, dworu lub czeladzi, wielkie murowane kominy. Drzwi wszystkie w bramie i innych budowlach zamkowych, zamykały się wszędzie na wrzeciądze, skoble żelazne, kolca, łańcuchy i kłódki. W porządniejszych świetlicach nawet nad Bramą były klamki i antaby u drzwi pobielane. Wśrodku stały wszędzie lipowe lub sosnowe długie stoły, ławy z poręczami lub bez poręczy, piece były kaflowe pisane, ceglane, lub czarne, okna z błon szklannych, w drzewo lub ołów oprawnych.

Od Bramy w lewo ciągnął się parkan dranicami kryty, a nad nim podobnaż wznosiła się wieża narożna. Dalej stał dom z komorami, świetlicami, komórkami, alkierzami, w którym ku wygodzie i ozdobie służyły stoły proste, ławy, piece, kominy, niekiedy skrzynia dębowa pod stołem. W lepszych, okna były w ołowiu i za kratami żelaznemi. Przy świetlicach pełno składów, komorek i sionek, wiele drzwi bez zawias i klamek, a ledwie jedne w całym zamku miały zamek wnętrzny. Za domem stała znowu na parkanie wieża piętrowa, pusta; potém mniejsza, narożna. Dalej ciągnął się sad ogrodzony w którym kilka śliw, grusz i jabłoni, piwnica i rodzaj altany nazwany gankiem, spiżarnia z piecem czarnem i kominem glinianym, potém dom jesz-

cze podobny opisanym. W następującej wieży był młyn szrubowany, a z niej wychodziły drzwi na rzekę Muchawiec, dalej jeszcze stały: stajnia, grudnia, znowu wieża i brama do górnego zamku. Pod parkanem wiodącym ku górnemu zamkowi był lamus zamczysty z żelaznemi drzwiami, i wieża w której złożono stary wzwód (most zwodzony) piątrowa.

Most do zamku górnego stary był i chwiejący na palach, a w pośrodku mostu stała łaźnia dosyć porządna i zamczysta z piecem polewanym i kominami. W Bramie u mostu był wzwód na biegunach żelaznych i fórta osobna. Brama ta równie jak pierwsza była mieszkalna, piątrowa. Od bramy zaczynały się na okół wieże gornego zamku połączone z sobą zabudowaniem, stanowiącym jakby mur okolny.

Niektóre drzwi wież były łańcuchami zawlekane i zamykane kłódkami ze skoblami i kolcami. Wśrodku stały inne budowy opuszczone. Blankowanie wszystkie zamku dranicami pobite, cieśnicami pomoszczone.

Całe opatrzenie zamku stanowiły dwa działa lane, z których jednemu brakło śruby, cztery serpentyny całe a piąty rozerwany, hakownic 16 a jedna rozerwana z której tylko sztuka została, rusznic 17, prochownic 8, ładunków do serpentyn 6, kije do nabijania żelazny i mosiężny, rożnów żelaznych dwa, siarki kawał na dwie piędzi, ołowiu sztuka niewielka, kul żelaznych niespełna trzy kopy, kamiennych kop trzy.

Nadzór nad tą bronią miał puszkarz zamkowy jeden, (drugi był umarł) stary, trzymał za to dwie włóki gruntu. Powinien był strzelby opatrzyć, ochędożyć i co rok zrobić rusznic sześć, przez wzgląd na wiek pozwolone mu robić cztéry, gdyż sam sobie wprzód pozwolił nic nie robić. Materyał skarb dostarczał. Było też do żelastwa dwóch kowali zamkowych, ci także trzymali grunt i robili co było potrzeba do zamku z materyału skarbowego.

Trzej gontarze zamkowi dostarczali na poprawę i pokrycie nowych dachów po 30 kop gontów. Poddani obowiązani byli wedle przywileju Królowej Anny zamczysko naprawiać, potrzebne nowe budowle stawiać, groble i upusty młynowe doglądać.

Wyrabiali oni jeszcze corok komięgi z drzewa puszczy Kobryńskiej z włości po jednej corok, w ogóle sześć i temi do portu zboże ze starostwa i dziakielne dostawiać. Podwody na zapotrzebowanie, każdy po dwie fury w rok, o mil dwadzieścia nie dalej.

Dochody z miasta Kobrynia stanowiły najgłowniej opłaty od placów (wyjąwszy Wójta P. Ostaphieja Buchowieckiego trzymającego półczwartej włóki). Wielu mieszczan miało od tej opłaty uwolnienie za listami królewskiemi, inni się zwyczajem składali i także nie płacili. Dochody czynszowe z miasta wynosiły kop 98, 3⅘.

Karczmy rozróżniano: miodowe (15) i piwne (19) płacono od nich po kopie. Niektórzy bez opłaty trzymali szynki, jako panny Konstancya i Anna, Piotra Włocha córki i t. d.

Płacili też rzeźnicy, a do sądów Wójtowskich szło dwa grosze na Króla, trzeci na Wójta, z tego się zebrało 3 kopy. Cały dochód z miasta wynosił kop 198, 32, 5⅘.

Jeszcze tylko kilka słów o włościach i folwarkach starostwa. Tam gdzie nie było paszni folwarkowej do obrabiania chłopi płacili z włoki czynsz, za odwóz owsa, za siano, za gęsi, kury, jaja, za niewody, za stacyą, osadę, tłokę i stróżowszczyznę.

Grunta w siołach były pomierzone i rozklassyfikowane co do gatunku; młyny i karczmy szły arędą. Tak zwani ogrodnicy (osadnicy na ogrodach, robili dzień w tygodniu, a kobiety dni sześć.

Oto próba urodzaju i dochodów ze zbioru. W folwarku zamkowym Kobryńskim w r. 1596 na pięciu włokach użęto żyta kop osiem, namłocić z nich miano korcy 50, wysiać 30, a zostawało na *wychowanie urzędowe* 20. Co tam były za kopy, nie można pojąć. W niektórych folwarkach były browary, składające się z kotła i dwóch kadzi. Z wszystkich dochodów starosta (rządca) brał trzecią beczkę zbóż i dziesiąty grosz za pracę.

J. J. Kraszewski.

Omelno.

KURS HANDLOWY I PIENIĘŻNY.

Petersburg, $\frac{17}{29}$ Stycznia.

Na Londyn	na 3 m.	$11\frac{5}{8}$, $\frac{1}{2}$, pens.
— Amsterdam	———	58, $57\frac{1}{2}$ cens.
— Hamburg	———	$10\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ szel.
— Paryż	———	120, $118\frac{1}{2}$ centim.
Rubel złoty	———	361 kop.
—— srebrny	———	$351\frac{1}{4}$, 352.

OD WYDAWCY.

Osoby, które s prenumeratą na Tygodnik raczą się zgłosić przed 1 Kwietnia b. r. otrzymają wszystkie numera, wyszłe od Nowego Roku.

Печатать позволяется. С.-Петербургъ. Января 19-го 1839. *П. Гаевскій.*

W DRUKARNI WOJENNEJ.